

Psalm 131¹

Proeve van een concordante vertaling, met toelichting.

Opgangslied. Naar David.

- 1 IEUE, mijn hart is niet hoogmoedig,
+mijn ogen hebben geen verheven blik,
+ik wandel niet in alle grootsheid
en in dingen die voor mij buitengewoon zijn.
- 2 Zeker, ik heb mijn ziel tot bedaren gebracht en stil gemaakt,
als een gespeend kind bij zijn moeder,
als een gespeend kind is mijn ziel bij mij.
- 3 Zie uit, Israël, naar IEUE,
van nu aan en tot in de eon!

Structuur

1	ootmoed	geloof
2	geborgenheid	liefde
3	verlangen	hoop

Opgangslied

Psalm 131 behoort tot de groep ‘opgangsliedereren’, de psalmen 120-134, die in het Hebreeuws het kopje ‘sjier hammaälot’, ‘lied van de opgangen’, dragen. Het *opgaan* gebeurt langs een trap of helling naar iets hoogs zoals een troon (1 Koningen 10:19-20), een altaar (Ezechiël 43:17) of een hooggelegen stad (Nehemia 12:37). Hoogstwaarschijnlijk heeft deze psalm geklonken bij het opgaan naar het huis van IEUE. In Davids dagen kon dat alleen nog de tabernakel te Silo zijn (1 Samuel 1:24) of de plaats met de dorsvloer van Ornan, de plaats waar Salomo de Tempel zou bouwen (1 Kronieken 22:1).

¹ Alfred E. Dekker, Rotterdam, januari 2006. Alle aangehaalde bijbelteksten zijn volgens de concordante vertaalmethode direct uit de grondtekst in het Nederlands overgezet. De in kleinere letters afgedrukte woorden, hoofdletters, lettertekens en versindeling staan niet in de Hebreeuwse grondtekst. Het +-tekentje verwijst naar het Hebreeuwse woordje ך voor ‘en’. In dit artikel is IEUE de transcriptie van יהוה en ALUEIM van אלוהים.

Naar David

Het is moeilijk na te gaan wanneer David tot deze psalm geïnspireerd werd. Enkele commentatoren zien in 2 Samuel 6:22 een aanwijzing die strookt met de woorden van ootmoed in het eerste vers. Op dat moment was David nog in de kracht van zijn leven.

De Hebreeuwse werkwoordsvormen in deze psalm wijzen alle op een voltooid stadium. De psalm zou daarom heel goed als een terugblik van David op zijn leven beschouwd kunnen worden. Hij legt verantwoording af over zijn houding tegenover IEUE en spoort Israël aan hem daarin na te volgen. Het is dus ook mogelijk dat David de psalm pas aan het einde van zijn leven heeft gecomponeerd.

Vers 1 - GELOOF

Een hart dat 'hoogmoedig' is, beantwoordt aan het beeld dat een Nederlands dichter ooit treffend schetste: "Ik ben een God in 't diepst van mijn gedachten, en zit in 't binnenst van mijn ziel ten troon."¹ In Spreuken 16:5 staat wat God daarvan vindt: *'Een gruwel voor IEUE is elk hoog hart!'* (zie ook Spreuken 16:16-17). David heeft zich daarvan verre gehouden. Daarom kon ook zijn blik niet uit de hoogte zijn. Niemand, maar dan ook niemand, heeft reden om zich boven anderen verheven te voelen. Het is God Die ieder mens op de plaats zet om bij te dragen aan de verwezenlijking van Zijn plan van de eonen. Als zodanig heeft Hij voor ieder mens hoge waardering, zó hoog dat Hij *alles in allen* wil zijn. Bij een oprecht gelovige past geen hooghartig gedrag en geen hautaine blik.

Hoewel David een groot koning was, heeft hij niet 'in grootheid' gewandeld, met de grandeur van de vorsten uit de buurlanden die zich als een god lieten behandelen. Want hij wist als geen ander dat hij koning was bij de gratie Gods. Het was IEUE Die hem had aangewezen en met de handen van Samuel tot koning gezalfd had.

David was zich er diep van bewust dat hij aan IEUE zijn leven te danken had, samen met alles wat hij was en het zijne mocht noemen. Want David wandelde in *geloof*, in een vast vertrouwen op IEUE. Niet voor niets wordt hij door de schrijver van de brief aan de Hebreëen genoemd in de rij van geloofshelden (11:32). Zijn geloof spreekt ook uit deze psalmwoorden.

¹ Willem Kloos. Uit: *Verzen I*, 3e druk, W. Versluys, Amsterdam, 1917.

David heeft dank zij dat geloof ook geen pogingen gedaan om over Gods rug mee te kijken. Voor hem was alles wat God aan hem al geopenbaard had, meer dan voldoende. Hij heeft zich niet begeven buiten de grenzen van het gewone en verlangde niet van het ene wonder naar het volgende.¹

Vers 2 - LIEFDE

Als David het over ‘ziel’ heeft, bedoelt hij zijn gehele wezen en niet slechts een deel van zichzelf. Want een levend mens *heeft* geen ziel, maar *is* ziel (Genesis 2:7). Het Hebreeuwse woord dat hier met ‘bedaren’ vertaald is, houdt een ‘evenveel zijn’ in. Men zou kunnen stellen dat David gelijkmatig van humeur geworden was. Emoties zoals woede, angst, wrok, afgunst en hebzucht kregen geen kans meer de kop op te steken. De roerselen van de ziel waren tot bedaren gebracht en stil gemaakt. Dit was ‘zeker’, stond als een paal boven water.

David heeft dat niet op eigen kracht kunnen bereiken, maar louter dank zij de ontfermende houding die God steeds weer jegens hem aangenomen had. Hij was diep doordrongen van de liefde die God hem keer op keer bewezen had. Die hoge, ontfermende en beschuttende liefde riep bij hem onmiddellijk het beeld op dat hij al zo vaak gezien had: het kleutertje dat zich bij zijn moeder volkomen veilig weet.

Wanneer het zover is dat de moeder haar kindje niet meer de borst geeft maar ander voedsel, dus wanneer het aan de moedermelk onttrend is, spreekt men van een *gespeend* kind. De moedermelk schenkt het kind in zijn eerste levensjaren alle noodzakelijke stoffen voor groei en weerstand, totdat het moment aanbreekt dat het kind aan ander voedsel moet wennen. Dat gebeurde in de Oudheid op veel latere leeftijd dan in onze dagen. Wij moeten daarbij denken aan kinderen van drie tot zes jaar. Wanneer het kind eenmaal van de moedermelk af is, gaat het de eerste stapjes zetten op de weg naar zelfstandigheid en volwassenheid.

¹ Het Hebreeuwse woord dat hier met ‘buitengewoon’ vertaald is, heeft de grondbetekenis ‘apart zetten’. In de context van zijn meer dan zeventig vindplaatsen krijgt het de kleur van buitengewoon en wonderbaarlijk zijn. Het heeft in de meeste gevallen betrekking op het handelen van God op een wijze die de mensheid versteld doet staan.

In het oude Israël was dit reden om aan het spenen van een kind bijzondere aandacht te schenken. Op de dag waarop Isaak gespeend werd, richtte Abraham een groot feestmaal aan (Genesis 21:8). Hanna bracht Samuel toen hij gespeend was, naar het huis van IEUE te Silo. Samuel zou toen een kleuter genoemd mogen worden, omdat de Schrift letterlijk zegt dat hij op dat moment nog een ‘zeer jeugdige’ (NBG: een kleine jongen nog), een *kleutertje* was (1 Samuel 1:24). Nadat Isaak gespeend was, kwam er meer ruimte voor Abrahams rol als vader. Daardoor kon er tussen Isaak en Abraham die innige band ontstaan die later op een van de bergen in het land van de Moria zo zwaar op de proef zou worden gesteld. Bij Samuel lag dit geheel anders: bij hem moest niet de band met zijn vader inniger worden, maar met IEUE.

De band van de liefde tussen ouder en kind enerzijds en de innige verbondenheid met IEUE anderzijds vormen de twee aspecten waar het in deze psalm om gaat. David denkt terug aan de warme geborgenheid waarmee een moeder haar kind blijft omgeven, ook al heeft zij het niet meer als een zuigeling aan de borst liggen. Hetzelfde heeft IEUE met Zijn genade en ontferming aan David bewezen. Toen hij dit eenmaal beseftte, kwam David tot bedaren en kon hij stil zijn, schuilend bij God in een onwankelbaar vertrouwen. Die bijzondere band tussen IEUE en hem is verankerd in zijn naam: David, ‘genegenheid’. David genoot Gods leidende, warme genegenheid, een afspiegeling van Zijn liefde. Zijn ziel, zijn hele leven heeft zonder onderbreking in dat teken gestaan. Het is dan ook die hoge liefde die het hart van Psalm 131 vormt.

Vers 3 - VERWACHTING

David geloofde dat IEUE Zich zou houden aan Zijn verbonden met Israël en dat Hij al die heerlijke beloften die Hij aan Zijn volk gedaan had, stipt zou nakomen. David had Gods liefde ervaren en wist zich bij Hem geborgen. Gods liefde was ook tot heil van het koninkrijk geweest. Daarom kon David deze psalm geen beter slot geven dan Israël aan te sporen zijn hoop op IEUE te stellen en naar Hem uit te zien. Want David wist dat ooit de Gezalfde zou komen: Hij, Die wij kennen als *Jeeshoea*, IEUE-Redder, Jezus! *‘Zie uit, Israël, naar IEUE, van nu aan en tot in de eon!’*, de eon van het duizendjarig koninkrijk.

Wat betekent Psalm 131 voor ons?

In Romeinen 15:4 wijst Paulus ons erop dat '(...) wat ook maar tevoren geschreven is, tot ons onderricht geschreven is, opdat wij door de volharding en de vertroosting van de Schriften de verwachting hebben.' Dat is ook wat de woorden van deze psalm ons te bieden hebben: zij schenken ons vertroosting en moedigen ons tot volharding aan.

De eerste regels van deze psalm zijn te associëren met Paulus' vermaning om te blijven binnen de grenzen van het geloof dat God aan een ieder toebedeeld heeft. Dat is waaraan ons gezonde verstand meer dan genoeg heeft om te kunnen toetsen wat Gods wil is, het goede en welgevallige en gerijpte (Romeinen 12:2-3 c.v.). Al wat dat te boven gaat, is onze zaak niet.

Even onafscheidelijk als een moeder van haar kind is, zo zijn wij dat van onze Kurios. Paulus kon daarvan getuigen en overtuigen: 'Want ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch boodschappers, noch soevereiniteiten, noch heden, noch toekomst, noch krachten, noch hoogte, noch diepte, noch enig andere schepping ons zal kunnen scheiden van de liefde van God die is in Christus Jezus, onze Heer' (Romeinen 8:38-39). Het is een getuigenis dat ons stil maakt en ons gemoed tot bedaren brengt.

Israël verwacht een aards koninkrijk dat door ingrijpen van de Heer Zelf in de komende eon uitgeroepen zal worden en waarin alle beloften die God door de mond van de profeten gedaan heeft werkelijkheid zullen worden. Wij, leden van de uitgeroepen gemeente, die het lichaam van Christus is, hebben een ander vooruitzicht om intens dankbaar voor te zijn: *'Wij danken de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, altijd biddend voor jullie, horend over jullie geloof in Christus Jezus en over de liefde die jullie hebben voor al de heiligen, vanwege de verwachting, voor jullie gereserveerd in de hemelen (...)'* (Kolossenzen 1:3-5).

Paulus gebruikt in deze zin weer die kenmerkende eenheid van geloof, liefde en verwachting. Maar één steekt er met kop en schouders boven uit, zoals hijzelf in 1 Corinthiërs 13:13 zegt:

'Thans echter resteert: geloof, verwachting, liefde, deze drie, maar de grootste van deze is de liefde!'